

info@
udruga-gradova.hr

SRETAN BOŽIĆ I NOVA 2024. GODINA!

Projekt Udruge gradova postaje predložak za druge države EU-a

Treći javni poziv bit će objavljen 22. siječnja 2024., a za 5. veljače predviđen je infodan.

Povjerenstvo za dodjelu certifikata Grad za mlaude donijelo je Odluku o raspisivanju javnog poziva za podnošenje prijedloga za dodjelu Certifikata. Poziv će biti objavljen 22. siječnja i trajat će do 22. veljače, do kraja dana.

Nakon poziva u 2021. i 2022. godini, u sklopu kojih je certificirano ukupno 12 hrvatskih gradova, ovo će biti treći poziv. Taj poziv odnosiće se i na gradove koji su titulu Grada za mlaude dobili u sklopu javnog poziva u 2021. godini, odnosno bit će to poziv na kojem će oni moći produžiti svoj certifikat na još tri godine.

Nastavak na STR. 2

U OVOM BROJU DONOSIMO:

Primjena u drugim europskim zemljama ... 3

Ažurirani kriteriji za certificiranje i recertificiranje ... 5

Certifikat Grad za mlaude predstavljen na saborskim odborima ... 6

PARTNERI koji nam zlata vrijede! ... 6

EUROPE GOES LOCAL ... 7

NOVI SVIJET, NOVA PRAVILA IGRE

Amsterdamski kreativni gradovi

... 10

Nastavak sa stranice 1: Projekt Udruge gradova postaje predložak za druge države EU-a

Sve informacije i dokumentaciju možete pronaći na www.udru-ga-gradova.hr/grad-za-mlade, a predviđeno je i održavanje infodana (5. veljače) na kojem će biti predstavljeni odgovori na najčešća pitanja te iskustva gradova koji su zadovoljili sve potrebne kriterije.

Kriteriji su postavljeni na način da se dio kriterija iz svakog tematskog područja odnosi na osnove politika za mlade, a dio podrazu-

mijeva dodatne napore lokalne samouprave u tom području.

Budući da je potrebno zadovoljiti 50% predloženih kriterija, gradovi, koji se kandidiraju, biraju koje od kriterija imaju zadovljene te se time postiže da se ravnopravno mogu kandidirati gradovi različitih veličina i lokalnih posebnosti.

Dodatno, ovisno o broju stanovnika, gradovi moraju ukupno zadovoljiti sljedeće postotke:

- do 10 tisuća stanovnika – ukupno minimalno 60% svih kriterija
- između 10 i 35 tisuća stanovnika – ukupno minimalno 70% svih kriterija
- više od 35 tisuća stanovnika – ukupno minimalno 80% svih kriterija.

Certifikat se dodjeljuje na razdoblje od tri godine kako bi se poticalo kontinuiran rad na politikama za mlade.

Primjena u drugim europskim zemljama

Tijekom 2022. godine projekt certificiranja gradova podržali su: Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj, Ured Europskog parlamenta u Hrvatskoj i Ured UNICEF-a za Hrvatsku. Navedena podrška još jednom dokazuje kvalitetu procesa i otvara prostor za primjenu ove prakse u drugim europskim zemljama. Posebno su istaknuli mogućnost korištenja ovog procesa kao alata na temelju kojeg lokalna samouprava može unaprijediti svoje politike za mlade, a koji istovremeno uvelike olakšava uključivanje mladih u kreiranje lokalnih politika. Predstavnici spomenutih institucija aktivno sudjeluju u provedbi procesa te rade na kreiranju dodatnih pogodnosti za certificirane gradove.

PREGRADA

Grad Pregrada na konkretni način potiče razvoj volonterstva među mladima u svojoj sredini. Nagrada za najvolontera/ku, nagrada za najbolju volontersku akciju te financijske nagrade za volontere s određenim brojem volonterskih sati samo su neke od mjera koje provode. Volonterstvo, kao iskaz istinske posvećenosti zajednici i ljudima oko sebe, sve je važnije njegovati jer živimo u svijetu u kojem je gotovo sve mjerljivo novcem i vođeno osobnim probitkom.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
POREČ
**SUBVENCIONIRANJE VRTIĆA
ŽENAMA I PODUZETNICAMA**

- Subvencioniranje boravka djeteta u dječjem vrtiću ženama poduzetnicama početnicama
- Mjera pomaže mlađim roditeljima kod usklađivanja privatnih i poslovnih obveza
- Mjera potiče razvoj poduzetništva na području grada

KONTAKT: ENA.BELJKOVIC@POREC.HR

PARTNERI:

QR code

POREČ

Grad Poreč - Parenzo provodi politiku pozitivne diskriminacije mladih po pitanju rješavanja stambenog pitanja. Nakon što je godišnje desetak obitelji ostvarivalo subvenciju, Grad je proveo anketu među stanovnicima s ciljem dodatnog usklađivanja te lokalne politike s potrebama građana. Rezultati nisu izostali.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
LIPIK
**PODUZETNIČKI INKUBATOR
UMJETNE INTELIGENCIJE**

- Financirano u sklopu projekta prekogranične suradnje
- Doprinosi osnaživanju postojećih i novih institucija
- Finansijske olakšice za mlađe poduzetnike

KONTAKT: AICENTER@LIPIK.AU

PARTNERI:

QR code

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
VARAŽDIN
CENTAR ZA MLADE

- Prenamjena nekoristiennog prostora u Centar za mlade
- Otvoreni poziv udrugama i institucijama za programske programe
- Grad sufinancira program i rad Centra

KONTAKT: MIRNA.XEZELE@VARAZDIN.HR

PARTNERI:

QR code

VARAŽDIN

Grad Varaždin je u suradnji s lokalnim udrugama mladih i za mlade otvorio Centar za mlade u obliku javno-civilnog partnerstva. Za te potrebe mladih i njihovih udruga, Grad je prenamijenio neiskorišteni prostor, a udrugama koje izravno rade s mlađima, što je i jedino ispravno, prepusten je programski dio. Riječ je o istinskom partnerstvu koje je, posebno danas, uistinu prijeko potrebno jer doprinosi sinergiji, razumijevanju i boljoj suradnji u budućnosti.

NOVSKA

Praksa koju je Novska, kao sredina otvorena za nove poglede i bolje pristupe, prijavila prilikom kandidature za dobivanje certifikata Grad za mlade pokazala je koliko je ponekad jednostavno otvoriti komunikacijske kanale između mladih i lokalnih vlasti. Doručak s gradonačelnikom/gradonačelnicom u različitim je oblicima već "preslikalo" nekoliko drugih gradova, kao vrlo jednostavan način za prevladavanje nerazumijevanja, prepreka i predrasuda.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade

DOBRA PRAKSA NOVSKA

RAONI DORUČAK S GRADONAČELNIKOM

- Pozvani predstavnici udruga mladih i za mlade
- Organizirano u neformalnom okruženju u Centru za mlade
- Ciljevi
 - Otvoriti prostor za dijalog između mladih i donositelja odluka
 - Informirati gradonačelnika o potrebama i planovima udruga te mladih općenito
 - Informirati mlade o planovima Grada

KONTAKT: GRADNOVSKA.HR

PARTNERI:

grad za mlade

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade

DOBRA PRAKSA CRIKVENICA

SESTIMJERA ZA POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA MLADIH

- Surfinanciranje pokretanja gospodarske aktivnosti poduzetnika početnika
- Poticanje zapošljavanja mladih na neodređeno vrijeme surfinanciranjem neto plaće
- Edukacija poduzetnika s naglaskom na poduzetnike početnike i mlade srednjoskoolske dobi
- Suradnja s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci u sklopu kojeg studenti mogu praku obaviti u gradu
- Internetski portal posao.crikvenica.hr čija je svrha povozati poslodavce i tržište posla na području grada
- Poticanje poduzetničkih kompetencija kod djece od mlađe dobi kroz edukativne aktivnosti primjerene uzrastu

KONTAKT: INFO@CRIKVENICA.CRO

PARTNERI:

grad za mlade

PREGRADA I ZABOK

Grad Pregrada i Grad Zabok provode proces participativnog budžetiranja za mlade u sklopu kojeg mladi predlažu i izravno odlučuju o utrošku dijela lokalnog proračuna.

Praksa se već proširila na većinu lokalnih jedinica u Krapinsko-zagorskoj županiji, a sve više gradova, iz ostalih dijelova Hrvatske, iskazuju interes za provedbom ovog procesa "kod sebe doma".

CRIKVENICA

Grad Crikvenica provodi šest mjera za poticanje zapošljavanja mladih kojima je "pokriveno" pokretanje vlastite djelatnosti, zapošljavanje kod drugog poslodavca, edukacija i još puno, puno toga. Praksa je ujedno i otklon od primarno turističke profilacije grada / jadranske obale pa joj i to daje dodatnu vrijednost.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade

DOBRA PRAKSA PREGRADA I ZABOK

PARTICIPIJATIVNO BUDŽETIRANJE ZA MLADE

Nositelji: LAG Zagorje-Sutla i Mreža udruga ZAGOR

OSNOVNI ELEMENTI

- Mladi osmisljavaju i predlažu ideje unutar definiranih okvira (finansijski, pravni, provedbeni...)
- Mladi promoviraju svoje ideje
- Mladi izlaze na izbore i biraju koja ideja će se finansirati i provesti

PROSES DOPRINOSI

- Poticjanju suradnje i dijaloga između mladih i donositelja odluka
- Većem razumijevanju potreba i interesa mladih
- Boljem poznavanju procesa donošenja odluka od strane mladih
- Boljem poznavanju sustava lokalne samouprave od strane mladih
- Vecu aktivnosti mladih u lokalnoj zajednici

KONTAKT: PETAR.VODOVIC@ZGZ.ZG.CRO

PARTNERI:

grad za mlade

SLAVONSKI BROD

Grad Slavonski Brod već godinama provodi demografsku mjeru u kojoj su mladi povlaštena ciljna skupina. Mjera je do sada pokazala izvrsne rezultate, a grad je provodi kontinuirano. Nakon izgrađenih šest stambenih zgrada u kojima su svoj dom već pronašle 34 mlade obitelji, 2023. godine dovršena je izgradnja dvije nove zgrade u koje će se uskoro useliti deset novih mladih obitelji. Željeli bismo da model Slavonskoga Broda preuzmu svi gradovi diljem Lijepe naše!

<https://www.slavonski-brod.hr/vijesti-2/13738-raspisan-natjecaj-za-najam-gradskih-stanova-za-mlade-obitelji>

Ažurirani kriteriji za certificiranje i recertificiranje

Povjerenstvo za dodjelu certifikata Grad za mlade donijelo je novu Odluku o standardima kvalitete lokalnih politika usmjerenih mladima i dodjeli certifikata Grad za mlade kojom su ažurirani kriteriji za dobivanje Certifikata te definirani uvjeti za recertificiranje gradova kojima ističe razdoblje na koje su certificirani. Nova Odluka primjenjivat će se od sljedećeg poziva za dodjelu Certifikata koji će biti objavljen 22. siječnja 2024. godine.

Kao što je već poznato, Certifikat se dodjeljuje na razdoblje od tri godine što znači da će gradovi koji su Certifikat dobili u sklopu prvog javnog poziva (2021. godine) 2024. godine morati pristupiti postupku recertificiranja, ako žele (a znamo da žele!), zadržati Certifikat.

Povjerenstvo je donijelo odluku da će za recertificiranje vrijediti isti kriteriji kao i za samo certificiranje, što znači da će gradovi koji obnavljaju svoj Certifikat morati zadovoljiti iste kriterije kao i gradovi koji se prvi puta kandidiraju za dobivanje Certifikata.

2021.

Karlovac

Koprivnica

Labin

Novska

Opatija

Rijeka

Šibenik

Varaždin

Zabok

**NOSITELJI
CERTIFIKATA,
PODSJETIMO SE
DOBITNIKA!**

2022.

Križevci

Poreč

Pregrada

Certifikat Grad za mlade predstavljen na saborskim odborima

Odbor za obitelj, mlade i sport i Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvatskoga sabora, u suradnji sa Svjetskim savezom mlađih Hrvatska, u travnju su organizirali okrugli stol na temu "Demografska revitalizacija Hrvatske". U sklopu uvodnih izlaganja predstavljen je i certifikat Grad za mlade, namijenjen procjeni lokalnih politika usmjerenih mlađima. Certifikat je prije svega alat koji lokalne vlasti koriste za procjenu trenutnog stanja svojih politika usmjerenih mlađima te na temelju te procjene definiraju jasne planove za poboljšanje. Ujedno, alat može poslužiti i savjetima mlađih, te udrugama mlađih i za mlade, kako bi dobili jasnú sliku o tome što žele zagovarati u svojim lokalnim sredinama.

INFODAN – zabilježite datum!

***Infodan na temu javnog poziva
koji objavljujemo 22. siječnja
2024. održat će se 5. veljače u
online formatu. Na infodanu
će biti predstavljena iskustva
certificiranih gradova te najčešća
pitanja iz prethodna dva poziva.***

PARTNERI koji nam zlata vrijede!

Suradnju na certificiranju gradova za mlade uspostavili smo s uistinu uglednim domaćim i međunarodnim partnerima. Partnerstva su važna uvijek, posebno kad su istinska, kontinuirana i kvalitetna te doprinose kvaliteti procesa dodjele certifikata, njegovoj vjerodostojnosti i objektivnosti.

Partneri su nam Središnji državni ured za demografiju i mlade, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Agencija za mobilnost i programe Europske unije, Mreža mlađih Hrvatske - Croatian Youth Network, Savez društava "Naša djeca" Hrvatske, UNICEF Hrvatska, Europski parlament u Hrvatskoj i Europska komisija u Hrvatskoj.

Međunarodna predstavljanja i kontakti: ALDA – NALAS – ZELS

Tijekom 2023. održano je nekoliko radnih sastanaka na kojima je predstavljena ideja Grada za mlade. Sastanci su održani s predstavnicima ALDA-e, Agencije lokalne demokracije u Skopju, nevladine organizacije posvećene promicanju dobrog upravljanja i participacije građana na lokalnoj razini osnovane na inicijativu Vijeća Europe, odnosno Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti; sa ZELS-om, Zajednicom jedinica lokalne samouprave Sjeverne Makedonije, a certifikat je predstavljen i NALAS-u, Mreži jedinica lokalne samouprave Jugoistočne Europe.

EUROPE GOES LOCAL

Certifikat Grad za mlade još je jednom prepoznat kao dobra praksa na europskoj razini. Ovoga puta od strane projekta Europe Goes Local, najvećeg europskog projekta u području rada s mladima koji se provodi uz finansijsku potporu programa Erasmus+. Projektne aktivnosti uključenim gradovima pružaju mogućnost stručnog usavršavanja, umrežavanja na nacionalnoj i međunarodnoj razini te višemjesečnu stručnu podršku pri unaprjeđenju lokalnih sustava rada s mladima prilagođenu individualnim potrebama svakog grada.

Mladi ljudi suočavaju se sa sve većim i složenijim izazovima u svojoj neposrednoj, životnoj okolini, stoga i ne čudi da je i potpora njihovoj dobrobiti i samostalnosti uglavnom organizirana na lokalnoj razini. U većini europskih zemalja, odgovornost za rad s mladima u velikoj mjeri počiva na lokalnim političkim i administrativnim strukturama jer su one najbliže mladoj populaciji. Gradovi i općine na mnogo načina utječu na poboljšanje životnih

uvjeta mlađih – neki kroz podršku organizacijama za rad s mlađima, a neki kroz aktivnosti koje sami provode. Nacionalne agencije za program Erasmus+ i njihovi partneri odlučili su započeti dugoročnu suradnju s ciljem poboljšanja kvalitete rada s mlađima, posebice kroz jačanje suradnje između različitih dionika u tom području, a u skladu s pravnim osnovama Erasmus+ programa.

Ovaj projekt strateškog partnerstva naziva „EUROPE GOES LOCAL – Supporting Youth Work at the Municipal Level“ predstavlja strateško partnerstvo u području mlađih uz podršku Erasmus+ programa Europske unije. Projekt okuplja 26 nacionalnih agencija, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe, Europski forum mlađih, Europsku agenciju za informiranje i savjetovanje mlađih ERYICA i tri mreže zadužene za područje rada s mlađima i lokalnu suradnju: POYWE - Professional Open Youth Work Europe, InterCity Youth network i DYPALL. Projekt se temelji na nizu preporuka Vijeća ministara, kao rezultata europske suradnje u području

mladih, te kao takav podržava provedbu istih. Belgija nacionalna agencija JINT odgovorna je za sveobuhvatnu koordinaciju projekta na europskoj razini.

Ciljevi projekta su: podržati priznavanje i podizanje kvalitete rada s mlađima kao dijela lokalne politike prema mlađima; osnažiti europsku i međunarodnu dimenziju rada s mlađima na lokalnoj razini; razviti strategije i mjere kojima će nacionalne agencije Erasmus+ programa podržavati rad s mlađima; te doprinijeti razvoju rada s mlađima kroz Europsku suradnju u području mlađih. Dvije su dimenzije provedbe projekta – europska i nacionalna. Najveći doprinos projekta na europskoj razini je izrada Europske povelje o lokalnom radu s mlađima koja treba predstavljati referentni oblik za svakodnevni rad s mlađima te biti poveznica između politike i prakse rada s mlađima. Osim što daje svoj doprinos aktivnostima projekta na europskoj razini, Agencija za mobilnost i programe EU-a koordinira nacionalne aktivnosti i sastanke nacionalne radne skupine koju čine stručnjaci u području rada s mlađima.

ROVINJ

Grad Rovinj - Città di Rovigno, u suradnji s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Istarske županije, osigurava postojanje Savjetovališta za prehranu u gradu. U rad Savjetovališta uključeni su relevantni stručnjaci, a glavni cilj je očuvanje i poboljšanje zdravlja građana. Zahvaljujući sufincirajuši sve usluge Savjetovališta su besplatne za građane. Posebno je bitno adresirati problem pretilosti i nedovoljne fizičke aktivnosti mlađih osoba, a Rovinj je to uspješno učinio.

POREČ

Grad Poreč – Parenzo provodi mjeru subvencioniranja boravka djece u dječjim vrtićima ženama poduzetnicama koje tek započinju s poslovanjem. Na taj način pomaže se roditeljima kod usklađivanja privatnih i poslovnih obveza, a istovremeno se potiče i razvoj poduzetništva na području Poreča, ali i šire. Uz sve rasprave i hvalljivredna nastojanja, činjenica jest da su brihom o djeci i usklađivanjem privatnih i poslovnih obaveza, primarno opterećene upravo žene. Tim više je praksa Poreča dobar put i za mnoge druge sredine.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
PAKRAC
PROGRAM TRI PLUS

- Grad sufinancira troškove stanovanja, vrtića i prijevoza za obitelji s tri ili više djece
- Poticanja rješavanja stambenog pitanja mladih obitelji
- Sveobuhvatni paket mjera usmjeren mladima i mlađim obiteljima

KONTAKT: GRAD@PAKRAC.HR

PARTNERI:

www.udruga-gradova.hr

DRNIŠ

Grad Drniš provodi praksu zapošljavanja studenata tijekom ljetnih mjeseci. Studenti se zapošljavaju na poslovima povezanim s promocijom grada, a cilj je zaštita i promocija kulturne baštine te razvijanje specifičnih znanja i vještina koja stječu, nudeći vlastita rješenja na izazove u lokalnoj zajednici. Pohvalno je što se studenti zapošljavaju putem javnog natječaja. Ovo je zapravo "win-win" situacija jer koristi imaju svi – grad i građani, turisti, kao i sami studenti koji su (konačno!) doma, a usput mogu i zaraditi.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
POREC
SUBVENCIONIRANJE VRTICA
ZENAMA PODUZETNICAMA

- Subvencioniranje boravka djeteta u dječjem vrtiću ženama poduzetnicama početnicama
- Mjera pomaže mlađim roditeljima kod usklađivanja privatnih i poslovnih obveza
- Mjera potiče razvoj poduzetništva na području grada

KONTAKT: ENA.BELJKOVIC@POREC.HR

PARTNERI:

www.udruga-gradova.hr

PAKRAC

Znamo da je imati krov nad glavom preuvjet egzistencije, bilo kakvog napretka pa i preuvjet ostanka u Hrvatskoj. **Grad Pakrac** stoga provodi paket mjera usmјeren mladima i mlađim obiteljima. U sklopu paketa potiče se rješavanje stambenog pitanja mladih obitelji, a obiteljima s troje ili više djece sufinanciraju se troškovi vrtića, stanovanja i prijevoza.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlade
DOBRA PRAKSA
DRNIŠ
STUDENTI U LOKALNOJ ZAJEDNICI

- Grad zapošljava studente putem javnog natječaja
- Sezonsko zapošljavanje mladih u sustavu formalnog obrazovanja
- Cilj je promocija kulturne baštine te razvoj specifičnih znanja i vještina

KONTAKT: PISARICA@DRNIS.HR

PARTNERI:

www.udruga-gradova.hr

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlađe
DOBRA PRAKSA
OPATIJA / ROVINJ / ROVIGNO
PSIHOLŠKO SAVJETOVALIŠTE ZA BRAK,
OBITELJ, DJECU I MLAĐE
• Financirano iz proračuna, besplatno
za korisnike
• Jednom ili dvaput tjedno
• Na raspolaganju psiholog, socijalni
radnik i psihijatar
• Pomoć kod rješavanja obiteljskih
problema, problema djece i mladih,
problema ovisnosti i dr.
KONTAKT:
SANDRA VODNJEĆ | sandra.vodnjec@grad-mlade.hr
PARTNERI:

OPATIJA I ROVINJ

Grad Opatija i Grad Rovinj - Città di Rovigno iz svojih proračuna financiraju rad psihološkog savjetovališta za brak, obitelj, djecu i mlađe. Navedenom praksom omogućuju mlađima besplatnu stručnu pomoć kod rješavanja obiteljskih problema, problema ovisnosti i slično. Psihološko zdravlje i stabilnost mnogima su ugroženi, a "službene institucije" preopterećene. Porazgovarati sa stručnom, nepristranom osobom, koja može pomoći u prevladavanju kriza te dati savjete kako dalje, nema cijenu, a nema ni alternativu.

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlađe
DOBRA PRAKSA
MAKARSKA
SUFINANCIRANJE MEDICINSKOG
POTPOMOGNUTJA OPLODNJE
• Grad sufinancira troškove
medicinskih potpomognutih
oplodnji građanima koji su
prethodno iscrpili sve
mogućnosti ostvarive na teret
HZZO-a
• Pravo na sufinanciranje imaju i žene
nakon navršene 42. godine ako nisu
ostvarile mogućnost za postupak na
teret HZZO-a
KONTAKT: SANDRA VODNJEĆ | sandra.vodnjec@grad-mlade.hr
PARTNERI:

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE
grad za mlađe
DOBRA PRAKSA
KRIŽEVCI
ORGANIZACIJA HAKATONA
• Približavanje strateških
dokumenta mlađima kroz
hackaton
• Pokrenuto na inicijativu
Savjeta mlađih
• Doprinosi osnaživanju
mladih i promociji talenata
KONTAKT: DRAGUTIN ANDRIĆ | dragutin.andric@grad-mlade.hr
PARTNERI:

KRIŽEVCI

Grad Križevci je, na inicijativu Savjeta mlađih, odlučio strateške dokumente mlađima približiti na inovativan način - kroz hakaton! Odabirom drugačijih komunikacijskih kanala omogućili su mlađima kvalitetnije uključivanje u donošenje odluka te doprinijeli njihovom osnaživanju. Mladi imaju ideja, imaju volje, itekako znaju što bi trebalo poduzeti i što pokrenuti, no ruku na srce, nisu skloni pisanju dopisa ni slanju koverti. Uostalom, 21. stoljeće je.

NOVI SVIJET, NOVA PRAVILA IGRE

Amsterdamski kreativni grad

NDSM je vjerojatno jedan od najboljih primjera otvorenosti i multikulturalnosti u suvremenom svijetu disruptivnih promjena i seoba naroda.

Treehouse ateljei izgledaju skromno i jednostavno, odатle je sve počelo.

Napušteno brodogradilište NDSM-a godinama je bilo sramota Amsterdama. Njegove puste ruševne hale, radionice i uredi bile su neodoljiv mamac zaigranim dječarcima koji su preskakali ograde i otkrivali tajne prolaze, a kako su odrastali, nastavili su se tu i okupljati, zabavljati se, organizirati tulume i druženja. Poslije partijanja neki bi ostali i prespavati, pa bi ujutro nastavili druženje pokazujući međusobno tko se čime bavi, što radi, na što se fura. Šarali su grafite i murale po zidovima, organizirali male izložbe svojih radova i žive svirke. Oni hrabriji su se uvelikli u devastirane prostore NDSM-a uređujući si kreativne zakutke, radionice i coworking prostore.

Skvoteri osvajaju napuštene ruševne objekte, besplatnim dobrovolj-

nim radom i malim stolarsko-kolorističkim intervencijama otimaju ih od propadanja, udahnjuju im novi život, stvaraju privlačne prostore kreativnog druženja. Šikara i zarasle ledine, devastirane hale, skladišta i pogonski uredi dobivaju novo ruho. Svatko bi donio neki komad namještaja, izbacili su smeće koje se gomilalo godinama, čistili jednu po jednu prostoriju. Mjesto je postalo popularno, dolazilo je sve više mladih, buntovnih, kreativnih. Rokeri su organizirali koncerte, umjetnici i obrtnici prodajne izložbe.

Mnogo toga je bilo na rubu zakona ili ilegalno, ali s obzirom na izdvojenost lokacije gradske vlasti su vjerojatno prižimirile na jedno oko i diskretno pazile da stvari ne odu previše ukrivo.

Treehouse i Doubletree

Skvoteri su osvajali dio po dio. Stvorili su naselje divljih ateljea koje su nazvali Treehouse - Kuća na drvetu, a taj tajanstveni svijet je privukao mlade avangardne galeriste i kolezionare. Pročulo se, dolazi sve više publike, sklapa se sve više dobrih poslova, programi su se pomalo legalizirali, dobivali pre-

štne suglasnosti, službeni status, pa i potpore fondova za kulturu...

Tako je u nekom trenutku Hilton prepoznao da to postaje točka na kojoj treba biti. Pomalo ironično, uz ruševne barake Treehousea niknuo je moderan luksuzni Doubletree hotel s četiri velike hale suvremeno opremljenih coworking prostora. I onda je krenulo.

Bina i party zona iz prvih dana još uvek čuvaju duh početaka Treehousea.

Danas NDSM postaje jedna od najatraktivnijih četvrti Amsterdama, strateški razvojni projekt s ponosnim nazivom Kreativni grad. U njemu niču reprezentativna nova dizajnerska naselja u kojima se okuplja kreativna klasa, developeri se nadmeću hrabrim eksperimentima moderne arhitekture, skladišta postaju reprezentativni muzeji i galerije, vodeće tehnološke i ICT

Hilton Doubletree s četiri velike hale coworking prostora, prekretница prema mainstreamu.

tvrtke otvaraju svoje urede, stalno su otvoreni natječaji za mlade stručnjake koji će raditi na razvojnim projektima za najveće svjetske brendove...

Sve je nešto next

Svugdje se još uvijek osjeća rasap starog brodogradilišta, ali i puno entuzijazma, hrabrih iskoraka, kreativnosti mladih koji otimaju stare industrijske hale propadanju i unose duh novog vremena, pozitivnu, otvorenost novim idejama i hrabrim promašajima. Na svakom

I bicikli u NDSM-u pokazuju neiscrpnu kreativnu energiju njegovih stanara.

Slogan izvornih članova Treehousea je 'Make art, not euros'. Radovi se obično prodaju po simboličnim cijenama, a ulaznine su dobrovoljni prilozi.

koraku neki ugodan kutak, kafić, zalogajnica, open space, ili samo dvije tri klupice u cvijeću na kojima se bezbržni kreativci okupljaju, druže, razgovaraju, popiju piće, zasviraju gitaru.

Beskrajna potreba mladosti za samozražavanjem i komunikacijom mijenja svijet. Sve se vrti oko pitanja što je sljedeće. Sve je nešto next. Tako se zovu kafić i restoran, prva točka susreta, odmah kad se siđe s trajekta. To je i mantra svega što se ovdje događa: next step, next day, next generation, next innovation, next disruption.

Igra se zove menadžment disruptivnih promjena

Vjerojatno službeni Amsterdam u ranim danima 'kreativne okupacije' NDSM-a nije bio oduševljen. Sigurno je trebalo puno hrabrosti da se otrpi sve ono što takvi procesi revitalizacije donose: puno bučne glazbe, partijanje, opijanje, droge... Organiziranim društvu je teško razumjeti i prihvati kaos i nered marginalnih skupina, ali pametna društva uviđaju i razumiju

Na svakom koraku se nailazi na neki ugodan kutak za susrete i druženja.

KREATIVNI GRADOVI HRVATSKE -

KAKO GRADOVI MOGU POTAKNUTI RAZVOJ INOVATIVNOG PODUZETNIŠTVA I KREATIVNOG SEKTORA

da u uređenim sustavima nema velikih iskoraka. Marginalni likovi postaju primadone nove kreativne ekonomije.

Stvari više ne idu predvidljivim putanjama. Velike industrije i kompanije izložene su još jučer nezamislivim gerilskim napadima. Disruptivne promjene pojedinih

proizvoda ili cijelih sektora gospodarstva postaju svakodnevica. Središnje je pitanje kako njima upravljati. Izbjegći ih se ne može, ako nisi disruptor, bit ćeš disruptiran, priliku će iskoristiti netko drugi. Tko želi uhvatiti trendove mora istraživati i učiti upravljati disruptivnim promjenama, kako ih

osloboditi, kako ih facilitirati, kako ih financirati, kako stvoriti prostor da se dogode u našem dvorištu prije nego u nekom dugom? U kavim uvjetima se one događaju? Puno je nepoznanica, ali postaje jasno da svaka propuštena prilika znači niži ranking na ljestvicama konkurentnosti.

Slika lijevo, gore i desno:
Nekoliko instalacija s izložbe u glavnoj hali.

Pametni urbanizam i vrhunska logistika javnog prijevoza

Nizozemska ima oko 17 milijuna stanovnika i nijedan milijunski grad. Pod pritiskom mnogobrojnih kompanija koje su pobegle od Brexita i traže utočište u Amsterdalu, oko grada niču desetci potpuno novih satelitskih minigradova atraktivnih arhitektonskih silueta. Većinom izgledaju kao 15-minutna naselja velebnih poslovnih nebodera, stambenih zona i akademskih kampusa, što uz fantastičnu nizozemsku logistiku javnog prijevoza može dobro funkcionirati, bez da enormnim rastom populacije preoptereće infrastrukturu i prepoznatljivu 'dušu' grada.

Na samom ulazu u naselje jumbo posteri: Ovako mi razmišljamo, ndsm.nl i odmah ispod njega, stalno otvoreni natječaj za informatičare, developere, dizajnere.

Nakladnik: Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

Za nakladnika: Nives Kopajtich Škrlec

Urednik: Goran Kauzlaric

Lektor: Izeta Colarić

Dizajn: Sanja Boljević

Grafička priprema: Alegra d.o.o., Zagreb